

Una indústria de ciència-ficció

L'audiovisual valencià prova de reeixir en un món pel qual ni les institucions ni la televisió, ni les empreses privades, no semblen interessades. Els professionals del sector demanen una solució per no haver d'eixir del país i poder treballar amb normalitat.

P arlar del sector audiovisual valencià es pot convertir en un exercici força complicat quan a penes es pot parlar d'una indústria audiovisual normalitzada, i sobretot quan molts professionals es troben en l'obligació d'eixir del País Valencià per poder treballar.

L'Institut Valencià de Cinematografia Ricardo Muñoz Suay, constituït el 13 de desembre passat, amb un any i mig de retard, i l'ambiciós projecte ideat pel director valencià Luis García Berlanga de construir una Ciutat del Cinema, encara sense emplaçament ni contingut o pressupost, són les dues línies de treball previstes per la Generalitat Valenciana per als anys vinents en matèria audiovisual. Amb tot, aquestes dues iniciatives no han acontentat el sector de l'audiovisual, que reclama urgentment el suport, tant de l'administració pública com del sector privat, per resoldre els greus problemes de finançament, i una decidida aposta de Televisió Valenciana per promoure els productes propis. Un suport que poca cosa té a veure amb una Ciutat del Cinema que encara ningú no sap definir.

Els projectes de l'Institut per al 2000 –que pràcticament es limita a la Filmoteca de la Generalitat Valenciana quant a projecció, edició, conservació i restauració– tampoc no deixen lloc a les esperances del sector. Toni Canet, director de cinema, guionista i ex-president de la Federació Valenciana de l'Audiovisual (FEVA)

i de l'Associació de Directors, considera la iniciativa molt lloable. “De fet, això és el que sempre hem demanat, perquè fins ara la política audiovisual es repartia en quatre conselleries. De totes maneres, igual que ha passat amb la famosa Ciutat del Cinema, l'Institut s'ha fet una mica d'esquena al sector”.

José Luis Rado, un home de consens del sector, és el director

La creació de l'Institut del Cinema satisfà el sector però no resoldrà, de moment, els greus problemes de finançament.

d'aquest Institut i també de la Filmoteca de la Generalitat Valenciana. “Era absolutament necessari –comenta el director– que les qüestions relatives a l'audiovisual se centralitzaren en un sol organisme. De fet, això ens donarà més agilitat a l'hora de gestionar tots els projectes”. Rado assumeix la precària situació del sector i aposta per la implicació de les empreses privades. “Les ajudes públiques no han de ser les úniques que treballen per l'audiovisual. Cal la implicació del món

privat, per més que sempre s'haja mostrat recelós a invertir en cinema”.

Ara, les reivindicacions d'una gran part del sector van més enllà de la constitució d'un Institut de Cinematografia. El Protocol que van signar el 1997 la FEVA i l'administració valenciana es presentava com la gran solució dels problemes del sector. Després de dos anys, els resultats són poc esperançadors, perquè, dels diners que les institucions valencianes havien de destinar a producció, la majoria no han aparegut enlloc. Els 500 milions que la Generalitat inverteix cada any perquè TVE produisca una sèrie no afecten pràcticament el sector.

“La gran majoria de professionals –explica Toni Canet– som contraris a aquest projecte perquè no serveix de res. La producció *Entre Naranjos*, per exemple, era dirigida i interpretada per professionals de fora, igual que *El secreto de la porcelana*. Així, els diners que teòricament es destinen a dinamitzar el sector audiovisual valencià, en realitat no es queden mai ací”. Per Francesc Fenollosa, president de la l'Associació d'Actors i Actrius Professionals Valencians, el problema és la manca de diners destinats específicament als productes de ficció. “Hi ha ajudes a l'audiovisual, poques, però n'hi ha. Allò que no s'ha regulat és quina partida va destinada a la ficció, que és on realment els actors poden treballar”.

Una altra de les reivindicacions, gairebé històriques, de la majoria

del sector és el reconeixement per part de l'administració del criteri que va aprovar la FEVA a l'hora de definir què és un film valencià. El criteri oficial, abonat per algunes productores, només exigeix que la productora que presenta el projecte a la Generalitat siga valenciana. La FEVA, en canvi, considera que un film només és valencià si és participat al 50% per professionals valencians. Aquesta diversitat de conceptes fa que moltes subvencions vagen a parar a productes que ben poca cosa tenen a veure amb el cinema valencià i que, de fet, no donen eixida als professionals del sector.

El risc de produir. El sector de la producció al País Valencià, que reuneix 45 empreses, factura uns 4.000 milions de pessetes, quan a Barcelona o Madrid se'n facturen 30.000 milions. En aquestes condicions, i tenint en compte que la gran majoria de recursos es destinen a videoclips i publicitat, el cinema valencià arriba, com a molt, a tres o quatre films anuals. Produir un film amb unes subvencions que a vegades no arriben ni al 10% (a banda la incertesa de la reacció del públic) es converteix realment en una aventura. Dels quatre films produïts l'any passat només un afectava directament el sector audiovisual valencià, perquè *París-Tombuctú* era interpretat i produït per una gran majoria de professionals que no eren valencians. *La tarara del*

Chapao, d'Enric Navarro, produïda per Nisa i Vicia, fou l'única producció del 1999 en què treballaren una gran majoria de professionals valencians. Navarro es considera afortunat, però expressa la seua preocupació per les condicions actuals del sector. "La tradició cinematogràfica del País Valencià és molt poderosa, però segurament que no hem trobat la fórmula adequada. És com si el poble valencià no tinguera res a contar, i això és realment preocupant".

El guionista valencià Rodolf Sirera, que treballa des de fa anys a Televisió de Catalunya, creu que, de vegades, són els mecanismes de difusió i de distribu-

ció els responsables del fracàs de molts productes. "A banda el poc interès de la televisió valenciana —comenta Sirera—, és la manca d'un circuit estable allò que impedeix de difondre els productes amb normalitat".

Enguany el País Valencià prepara l'estrena i el rodatge de quatre pel·lícules: *Ataque verbal*, de Miguel Albadalejo, *Maestros*, d'Óscar Pelaz, *Per amor a l'art*, de Vicent Monsonís i *L'illa de l'holandès*, una obra produïda per una empresa valenciana, Nisa, i una de catalana, Oberon, i que es basa en la novel·la del mateix títol de Ferran Torrent. Sota les ordres de Sigfrid Monleon, que s'estrena com a director de llargmetratges, el film començarà a rodar-se el mes de maig a les illes de Formentera i Cabrera. (vegeu pàg. 48).

Més que la indefinició de les institucions valencianes i de la televisió autonòmica, sembla que ha estat, i és, la realitat social, política i econòmica valenciana allò que fa difícil el creixement d'un sector audiovisual valencià, malgrat la base sòlida de què disposa i que s'esforça per reeixir en un món en què la distribució i l'exhibició no són sinó un entrebanc més en aquesta arriscada empresa de fer art amb la imatge.

'La tarara del Chapao', d'Enric Navarro, ha estat l'únic film valencià produït el 1999. Enguany se'n preparen quatre més, l'un dels quals és l'adaptació al cinema de la novel·la de Ferran Torrent *L'illa de l'holandès*.

Rosanna Melià